

VİL: 1 SAYI: 2
HAZİRAN 1997

DİVANDER

BÜLTENİ

DÖRTDİVAN
1. KÖROĞLU
YAYLA ŞENLİĞİ

DİVANDER
DÖRTDİVANLILAR Kültür
Yardımlaşma Dayanışma ve
Güzelleştirme Derneği Bülteni

YIL: 1 SAYI: 2 HAZİRAN 1997

SAHİBİ:

Dörtdivanlılar Kültür
Yardımlaşma Dayanışma ve
Güzelleştirme Derneği Adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Ethem ERTUĞ

Genel Yayın Yönetmeni
Halilullah ÖZCAN

YAYIN KURULU

Ethem ERTUĞ
Halilullah ÖZCAN
Recep ŞENGÜN
Mehmet YILDIRIM
Ekrem YILDIZ
Yüksel DEĞERCAN
Nihat GÖKÇEOĞLU

Fotoğraflar: **Mehmet YILDIRIM**
Ekrem YILDIZ

DAĞITIM ve YAZIŞMA ADRESİ
Dörtdivanlılar Kültür
Yardımlaşma Dayanışma ve
Güzelleştirme Derneği
İlkiz Sok. 16/3
Sıhhiye/ANKARA
Tel: (0.312) 230 49 59

- ★ Para ile satılmaz
- ★ Bülende yer alan yazılardaki fikir ve görüşler yazarlarına aittir.
- ★ Bültenimiz Basın Ahlakı Yasası'na uymayı taahhüt eder.

Tasarım & Baskı: Yücel Ökret Tezeleri
Tel: 031213423111 - 12 - 031213419596

İÇİNDEKİLER

DİVANDER'den	2
Edebalı'nın Osman Gazi'ye Vasiyeti	3
Başyazı (Ethem ERTUĞ).....	4
Kalkınmanın Temeli Eğitim-Öğretimdir	7
(Yaşar COŞKUN)	
Dörtdivanlı Hilmi.....	8
(Halilullah ÖZCAN)	
Köroğlu (Recep ŞENGÜN)....	10
Patales Tarımı	12
(İsmail COZOĞLU)	
Ormanlarımızın Değeri	14
(Halilullah ÖZCAN)	
Dörtdivan Tekke Barajı ve Sulama Islah Tesisleri (Nihat GÖKÇEOĞLU).....	16
Tüketici Haklarındaki Gelişmeler (Ekrem YILDIZ)....	17
Dörtdivan'da Evlenme Olayı ve Aşamaları (Hıdır BOZ).....	18
Geçmiş Zaman Olur Ki	19
Spor	20
Haber Hattı	22
Kendini Bilme Sanatı	28
(Dr. Faruk ERMEMİŞ)	
Doğancılar Köyü	29
(Ahmet KOÇAK)	
Şehir Işıkları.....	30
(Halil İbrahim YAMAN)	
Dörtdivan'ım (Şiir).....	30
(Ahmet KOÇAK)	
Bizim Yaylalar (Şiir)	31
(Servet YÜKSEL)	
Dörtdivan'a Özgü Kelimeler....	31

Değerli hemşehrilerimiz, Bültenimizin ikinci sayısı ile yine karşınızdayız. Amatörce hazırladığımız bu bültenimizi biraz gecikmeyle de olsa takdirlerinize sunmuş bulunuyoruz. Bizler Dördüvân'ımızın ekonomik, sosyal ve kültürel yönden kalkınması için gerekli olan bu bültenlerimizi büyük bir özveri ile yayınlamaya çalışıyoruz. Eksiklikler, aksaklıklar yüzünden böyle gecikmelerle karşılaşabiliyoruz. Hoşgörünüze sığınarak sizlere ikinci sayımızı takdim ediyoruz.

İlk sayımızın reklam ağırlıklı ve içeriği biraz zayıf olmasına rağmen, hemşehrilerimizden genellikle olumlu ve yapıcı tenkitler aldık. Bu eleştiriler bizleri memnun etti. Başta da dediğimiz gibi amatör bir kadro tarafından hazırlanan bültenimiz inşallah ileride daha doyurucu, daha etkileyici bir şekilde hazırlanacaktır. Yine sizlerin her türlü tenkit ve uyarılarınızla birlikte, yayınlanmasını istediğiniz yazı, fo-

DİVANDER'DEN

toğraf, şiir ve haberlerinizi bekliyoruz. Ayrıca Tanıtım Rehberi için

hemşehrilerimizden 2 adet fotoğraf, iş, ev, adres ve telefonları ile nüfus kimlik bilgilerinizi Dernek adresimize göndermenizi istiyoruz.

Bu sayımızda da Derneğimizin faaliyetleri ile ilgili bilgiler, yöremizden haberler, çeşitli ekonomik sosyal ve kültürel yazılar, fotoğraflar ve şiirlerle karşınızdayız.

Hemşehrilerimizin bir kısmı bültenimizin birinci sayısının kendilerine ulaşamadığından şikayetçi oldular. Çok değişik yerlere dağılmış bulunan sizlere bültenimizi ulaştırmada sıkıntılar oldu. İnşallah bu sayımızı ve bundan sonrakileri sizlere zamanında ulaştırmaya çalışacağız.

Daha iyi ve güzel haber ve bültenlerde buluşmak üzere hoşçakalın.

Halilullah ÖZCAN
Genel Yayın Yönetmeni

“BİRLİKTE RAHMET AYRILIKTA AZAP VARDIR”

Hadis-i Şerif'ine nail olmak için:

Gelin Bir Olalım, İri Olalım, Diri Olalım.

Hep Birlikte Elele Verip,

DÖRTDİVAN'ı

Geri Kalmışlığından Kurtaralım.

TARİHTEN GÜNÜMÜZE DERS ALINMASI GEREKEN MESAJLAR

Edebali Hazretlerinin Osman Gazi'ye vasiyeti

Ey Oğul ! Beysin...

Sundan sonra öfke bize, ıysallık sana...

Güceniklik bize, gönül almak sana...

Suçlamak bize, katlanmak sana ...

Acizlik bize, yarılgı bize, hoşgörmek sana...

Geçimsizlikler, çatışmalar, anlaşmazlıklar bize, adalet sana...

Zötü göz, som ağzı, haksız yorum bize, bağışlama sana...

Ey Oğul !

Sundan sonra bölmek bize, bütünlemek sana...

Uygunluk bize, uyarmak, gayretlendirmek, şekillendirmek sana...

Ey Oğul !

Sabretmesini bil, vaktinden önce çiçek açmaz...

Şunu da unutma !

İnsanı yaşat ki Devlet yaşasın.

Ey Oğul !

Fükün ağır, işin çetin, gücün kal'a başlı.

Allah (c.c.) yardımcın olsun !..

B A Ş Y A Z I

Değerli Hemşehrilerimiz;

Geçen yıl Kasım ayında birinci sayısını yayınladığımız Dörtdivanlılar Kültür, Yardımlaşma, Dayanışma ve Güzelleştirme Derneği (DİVANDER) Bülteni'nin ikinci sayısını çıkartıp sizlere ulaştırmanın sevincini yaşıyoruz. İnşallah bundan sonra sizlerden alacağımız maddi ve manevi destekle DİVANDER Bülteni'nin üçüncü ve sonraki sayılarını daha kısa sürelerde çıkartıp sizlere ulaştıracağımıza inanıyoruz.

Sayın hemşehrilerimiz; Bültenimizin birinci sayısının yayınından bu zamana kadar yaptığımız çalışmalarını sizlere kısaca duyurmak istiyorum. Geçtiğimiz Ramazan ayında Ankara'da hemşehrilerimize 400 kişilik iftar yemeği verilmiştir. Ramazanda Dörtdivan'da 12 muhtaç aileye para yardımı yapılmıştır. Yangın felaketi geçiren 3 aileye de maddi yardımda bulunulmuştur. Halen bir öğrenciye burs verilmektedir. Mayıs ayında Cemaller köyünde düzenlenen Şehitleri Anma ve Ağaç Dikme törenlerine katılmış ve 4 şehit ailesine bayrak ve hediye verilmiştir. Valiliğin düzenlediği Halk Günü toplantısına iştirak

edilerek ilçemizin sorunları dile getirilmiştir.

Köroğlu Kapaklı mevkinde yapımı gerçekleştirilecek 2300 yataklı kış ve yaz turizmi tesislerini yapacak olan Yapı Kredi Bankası kuruluşu Köroğlu A.Ş. Genel Müdürlüğü'nce Bolu'da düzenlenen toplantıya iştirak edilerek, tesislerin yapımı sırasında ve tesisler işletmeye açıldığında bölge insanımızın istihdam edilmesi, bölgeden bulunabilen malzemenin inşaatta kullanılması, köylümüzün ürettiği tüketim mallarının bölgeden temin edilmesi gibi konular dile getirilmiş olup, Şirket Genel Müdürü Sayın Tavit

Ethem ERTUĞ

DİVANDER Başkanı

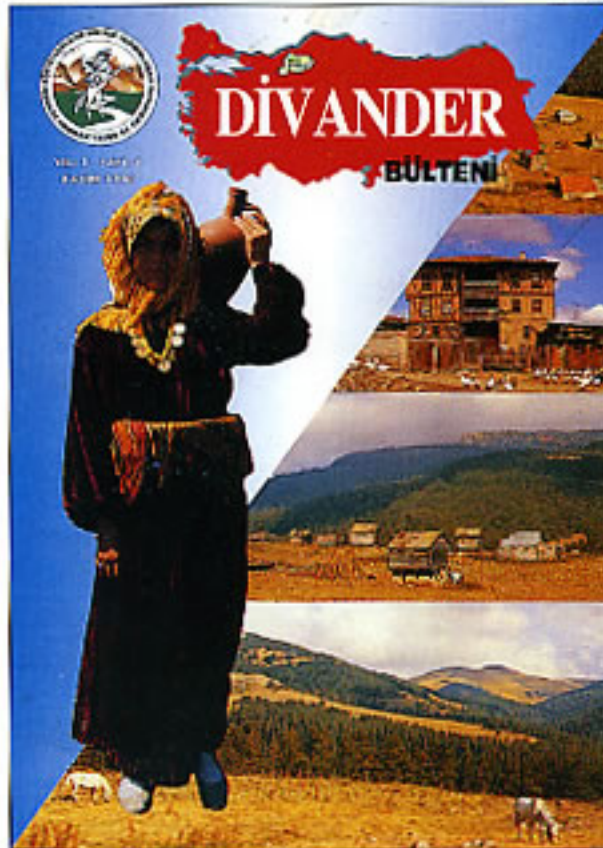
İnşaat Mühendisi

Petrolofisi Tek. İş. Es. Daire Başkanı

KÖLETAVITOĞLU'ndan da bu hususta söz alınmıştır.

Otoyoldan giriş çıkış elde edilebilmesi için hızlı bir şekilde çalışmalara devam edilmiştir.

Yerel televizyonlar ve basında bu konu gündeme getirilmiş, hatta yerel basın ve televizyonlara mahallinde program yapılarak konu mümkün olduğunca güncelleştirilmiştir. Dörtdivan-Yeniçağa yeni karayolu güzergâhı Gücükler üst geçidi ile otoyolu geçmekte olup, burada istimliki yapılmış 60 dönüm arazi de mevcuttur. Buradan verilecek bir giriş çıkış teknik yönden sakıncasının olmadığı Karayolları teknik elemanlarınca bize izah edilmiştir. İlçemizin Turizm Bölgesi olarak kabul edilmesi ile de km.

tahdidi yoktur. Önümüzdeki günlerde sayın siyasilerimizin öncülüğünde Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanımıza bu konudaki isteklerimizi ulaştıracağız.

Sevgili hemşehrilerim, bu bülten elinize ulaştığında inşallah ünlü halk kahramanımız

bir toplumun geçmişinden aldığı emanetleri bünyesinde yaşatıp gelecek nesillere aktarabilmesi için o toplumun ekonomik ve sosyal yönden de güçlü olması şarttır. İşte bu noktadan hareketle ilçemizde göçün önlenmesi ve bölgenin

pılmış olup, gerekli bilgi birikimine sahibiz. Önümüzdeki günlerde yönlendirici ve ekonomik katkılarda bulunmak üzere somut adımlar atılacaktır. Ancak gerek Dörtdivan'da, gerekse Dörtdivan dışındaki siz hemşehrilerimizin maddî ve manevî destekleri şarttır.

Saygıdeğer hemşehrilerim, bize vereceğiniz her türlü destek ile ilçemize ve insanımıza faydalı olacak hizmetleri yapacağımıza inanıyoruz. Çalışmalarımız esnasında yapmış olduğumuz kusurlarımızdan dolayı affımıza sığınırız.

Dörtdivan merkezinden bir görüntü..

olan Köroğlu'nun doğup büyüdüğü, at koşturduğu yaylalarımızda o'nun adına yakışır bir şekilde Köroğlu Yayla Şenliği'nin düzenlenmesini gerçekleştirmiş ve sizleri orada görmüş olacağız.

Çalışmalarımızı hızla devam ettirmekteyiz. Bu vesileyle insanlarımızın birbiriyle sosyal ve kültürel yönden kaynaşmalarını, bölgemizin simgesi olan Köroğlu'nun daha geniş kitlelere tanıtılmasını ve turizm yönünden yaylalarımızın ününün duyurulmasını sağlanış olacağız.

Saygıdeğer hemşehrilerim,

kalkınması için otoyol giriş çıkışının sağlanması millî ve manevî değerlere zarar vermeden yayla turizminin geliştirilmesi, bölgemizde hayvancılığın yaygınlaştırılması, patatesçilikte tohumculuğa geçilmesi ve pazar bulunması ,tavukçulukta entegre hale geçilmesi, konfeksiyonda küçük çaplı yatırımcıların (KOBİ'ler) teşvik edilmesi, Dörtdivan Organize Sanayi Bölgesi'nin oluşturulması gibi konuların çok kısa zamanda gerçekleşmesi zaruridir. Dernek olarak geçen bir yıl içerisinde gerek tektilde, gerekse hayvancılıkta araştırmalar ya-

Yücel Ofset Matbaacılık Turizm Sanayi Ticaret Limited Şirketi Sahibi Çalköy'lü Seyfi Yıldırım

Bültenimizin hazırlanmasında bizlere destek veren hemşehrilerimiz Yücel Ofset Matbaacılık Sanayi Ticaret Limited Şirketi sahibi Çalköy'lü Seyfi Yıldırım ve oğulları Mehmet Yıldırım ile Yücel Yıldırım'a teşekkür eder, hepimize sevgi ve saygılarımı sunarım.

DÖRTDİVAN'A BAKIŞ

Değerli Dörtdivanlılar,

İlçemizin belli başlı sorunları, gerek DİVANDER Bülteni'nin ilk sayısında, gerek bu sayısında ayrıntılı biçimde dile getirildiği için ben bunları tekrarlamak yerine ilçemizin genel durumu, Dörtdivan'ımızın geleceği hakkında düşüncelerimi ifade etmek istiyorum.

İlk olarak şunu ifade edeyim ki, Dörtdivanlıların benim göreve başladığım tarihten bu yana gösterdikleri yakınlık, samimiyet beni son derece mutlu etti. Hemen herkesin ilçesinin, köyünün sorunlarının farkında olması, bu sorunları çözmek için çözümler önerileri üretebilmesi yine başı başına sevindirici bir olay.

Dörtdivan, ilçe olarak 6 yıl gibi çok kısa bir geçmişi olmasına rağmen, bir yerleşim birimi olarak uzun sayılabilecek bir tarihe sahip. Anadolu'nun Türkleşmesi-İslamlaşması aşamasında yöremize gelip faaliyette bulunan birçok Alperen burada hayatını sürdürmüştü ve vefat etmiştir.

İlçemizin değişik yerlerinde bu Alperenlere ait mezarlar mevcuttur. Tarihi bir geçmişe sahip ilçemizin bu yönüyle de tanıtılması, bu komalarda gerekli araştırmaların yapılması son derece faydalı olacaktır.

Benim ilk izlenimlerimden biri; Dörtdivan gibi ovasıyla, ormanıyla, yaylalarıyla, hemen yukarıdaki kayak merkeziyle tertemiz havasıyla, insana huzur veren böyle güzide bir ilçenin tanıtımının yeterince yapılmamış olmasıdır. Bu husustaki eksikliği gidermek için gerekli faaliyetlere başlayan Dörtdivanlılar Kültür, Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği yöneticilerine ve mensuplarına teşekkürli bir borç biliyorum. Gerçekten ilçemiz değerlendirilmeyi bekleyen müthiş bir turizm potansiyeline sahip. Artık günümüzde dağ ve yaylu turizmi, kış sporları son derece ilgi görmektedir ve görmeye devam edecektir. Bu yönüyle bakıldığında ilçemizin geleceği aydınlıktır. Zira ilçe merkezine 30 km. mesafede bulunan Koroğlu tepesine özel

teşebbüs tarafından 2300 yatak kapasiteli otel ve kış olimpiyatlarının yapılabileceği tesislerin inşası planlanmaktadır ve inşallah kısa bir süre sonra bu tesislerin yapımına başlanacaktır. Böyle bir yatırım ilçemiz için bulunmaz bir fırsattır. Çünkü bu tesislere giden yol ilçemizden geçmektedir. Bolu ve Kırılcık ilçesinden de Kartalkaya'ya yol olmasına rağmen en güzel, geniş gödişe en müsait, gelecek turistlerin ulaşım güvenliği açısından tercih edileceği yol ilçemizden geçen yoldur. Bu güzergah ihtiyaca cevap verecek şekilde ulaşma açıldığında ilçemizin çehresi değişecek, yol üzerinde bir ilçe olmanın sağladığı avantajlardan kolaylıkla faydalanabilecektir. Yukarıda değindiğim Anadolu'nun Türkleşmesinde büyük rolü olan Alperenlerin diyarı olan ilçemiz bu yönüyle tanıtılma tarihi özelliği de ön plana çıkartıldığında sadece turistik tabii güzellikleriyle bilinen bir yer olarak tanınmakla kalmayıp aynı zamanda tarihi şahsiyetleriyle de gündeme gelecektir. Koroğlu gibi bir halk kahramanının doğup yaşadığı bir yer olan Dörtdivan'ımızı bütün bu yönleriyle tanıtmak ilçemizin var olan turizm potansiyeliyle hareketlenebilecektir.

Dörtdivan tarım ve hayvancılık sektörünün aradığı bütün şartlara sahiptir. Keza kümes hayvancılığı ilçemizde en fazla gelir getiren bir iş sahasıdır. Bu alanda ilçemizde bir entegrasyona gidilmesi, dağınık aile çiftliklerinin şirketleşmesi yoluyla yatırımların daha rantabl hale getirilmesi ilçe ekonomisine ciddi katkılarda bulunacaktır. Yine Dörtdivan meralarıyla, yaylalarıyla büyükbaş hayvancılık açısından son derece olumlu şartlar taşımaktadır. Bu yöndeki girişimlerin zirai kredilerle desteklenerek kolaylıkla başarıya ulaşacağına inanıyorum. Tarım alanında tohumluk patatesi ile ünlü yöremiz bu bitkinin üretiminde ve pazarlanmasında ciddi çalışmalar neticesinde rekoltesini çok rahat bir şekilde artırmaktadır.

Sinan ÖZKAN
Dörtdivan Kaymakamı

İlçemizde bir organize sanayi bölgesi teşekkül ettirilmesinin zamanı çoktan gelmiştir. Yakın çevredeki organize sanayi bölgelerinde müteşebbisler artık yer bulamamaktadır. Dörtdivan organize sanayi bölgesi oluşturulduğunda yatırımcının yoğun yer tahsis talebiyle karşılaşacağı bu günden bellidir. Böylece ilçemize yatırım yapmak niyetinde olan Türkiye'nin değişik yerlerindeki hemşehrilerimiz için de altyapısı ve herşeyiyle yatırım yapmaya hazır bir zemin oluşturulmuş olacaktır. Zira Dörtdivanlı ne kadar yöresinden uzaklaşsa da her zaman köyünü, memleketini yaşatmış, hiçbir zaman unutmamıştır. Bugün de imkanları ölçüsünde burayı kalkındırmak için gerekli teşebbüslerde bulunmak yatırımları yapmak istek ve kararlılığındadır.

Burada Dörtdivan'ın bütün meselelerini ayrıntılı dile getirme amacında değilim. Sadece ilçemizin genel durumu hakkında fikirlerimi ifade etmek istedim. Şunu da belirtiyim ki Dörtdivan turizm, hayvancılık, tarım, orman ve yeni yeni ilçemize gelmeye başlayan sanayi sektörü yatırımları için sayısız avantajları bünyesinde taşımaktadır. Dışarıya verdiğimiz göçün yakın zamanda duracağı ve geriye göç olacağına inanıyor, Dörtdivan'ın geleceğine ümitli bakıyorum.

“Kalkınmanın Temeli Eğitim-Öğretimdir”

DIVANDER aracılığıyla buluşmanın ve meselemizi anlatabilmenin mutluluk ve gururu yaşadığımızı belirtmek isterim.

İçinde bulunduğumuz topluluğun ve milletlerin gelişip kalkınması çağdaş uygulamaya ayak uydurması ve hayallerini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri, eğitim düzeyinde mümkündür.

Okuma oranımız ne kadar fazla olursa, okumuş insan sayısını ne kadar artırabilirsek o oranda başarılı olmamız kaçınılmaz bir gerçektir.

Eğitim : Kişilerin öğrenme yoluyla davranış değiştirme, davranış geliştirme ve istenilen güzel nitelikleri kazandırma faaliyetidir.

Öğretim ise; bir kimseye bir mesleki formasyonun gerektirdiği genel kültürü verme olgusudur.

Eğitim yoluyla kişide karakter yapısı tanımlanmış olur, öğretim yoluyla da, genel kültür sahibi olunur ve yöneldiği meslekle ilgili bilgi ve beceri kazanılır. Bu noktadan hareketle diyebiliriz ki eğitim-öğretim birbirinden ayrılmayan çoğu kere birbirini tanımlayan etkiliktir. Eğitimin gayesi; sadece insandaki fitri kabiliyetleri keşfetmek değil, bu keşifle birlikte olumsuzlukları olumlu hale dönüştürmektir. İnsanın iç dünyasının huzurlu olması, akıl ve idrâkin en güzeli bulması, düşünce ufkuunun aydınlanması, çağdaşlaşması ve beraklaşması gelecekteki ufkunun açık olması; eğitim-öğretim sayesinde mümkün olacaktır. Eğitim, toplumun her tür kurum ve kuruluşlarından soyutlayarak düşünülemez. Tüm dallardaki çalışmalarını eğitim-öğretim noktasından ele almak ve düşünmek gereklidir. Kalkınmanın, güçlenmenin

ve sosyal problemlerimizin çözümü, okumuş insanların çoğaltılmasıyla daha verimli ve sağlıklı olacaktır.

Böylece çağdaş eğitim anlayışı ile toplumun bütün fertleri, her şeyi devletten bekleme yerine, eğitim-öğretim hizmetlerinde yarışmasına ihtiyaçların giderilmesine imkanlarıyla katkıda bulunmaları gerekmektedir.

Eğitimin temel hedefi toplumun sağlıklı bir yolda yürütmesine hizmet etmek, birtakım problemlerin eğitim yoluyla çözümünü temin etmektir. Bunun için eğitimin anahtarı iyi insan iyi vatandaş ve vasıflı insan gücü yetiştirmek şeklinde belirlenmiştir. Bu meselede Cervantes: “Eğitimsiz insan çorak toprağa benzer. İnsan eğitimle doğmaz, ama eğitimle yaşar.” tesbitinde bulunur. Eğitimin zaruri bir ihtiyaç olduğunu Danton şu sözlerle ifade eder. “Eğitim ekmek ve sudan sonra halkın en zorunlu ihtiyacıdır.” Türk İnkılabının Önderi Başöğretmen ATATÜRK eğitimin bir toplum işi olduğunu düşünerek bu İnkılabı halk hareketi biçiminde geliştirmiş ve “Eğitim işlerinde ne olursa olsun başarı kazanılmalıdır. Bir ulusun gerçek kurtuluşu bu yolla olur.” sonucuna varmıştır.

“Beşikten Mezara kadar İlim tahsil ediniz.” Hadis-i Şerifi ile Hz. Muhammed ilme verilen önemi belirtmiştir.

Geride kalan yürelerin ve memleketin çok acele eğitim-öğretime sarılıp, eğitim-öğretim yoluyla gelişmişlik noktasını yakalamaları kaçınılmaz bir gerçektir. Çünkü okumuş insanlar hangi dalda, meslekte ve alanda olursa olsunlar yaptıkları işleri bilinçli yapacaklarından hem kendileri için hem de toplumumuz için güzel

Yaşar COŞKUN

Dörtdivan İlçe Milli Eğitim Müdürü

lik, kalite ve verimlilik dolu bir tablo sergileyeceklerdir.

Aile eğitimi, insan hayatında temel oluşturmaktadır. Çocuk, okul çağına kadar aile ocağında anne ve baba kucağında yetiştirilir ve eğitilir. Kadınlarımızın eğitimi çok önemli bir unsurdur.

Eğer bir toplumdaki, sevgi, hoşgörü ve çalışma azmi hâkim değilse ahlaksızlık revaçta ise insan hayatı, üremekten çok tüketimle geçiyorsa konuşma ve davranışları kaba ve küfürlü ise, bu gibi bütün olumsuzlukların temelinde eğitimsizlik yatmaktadır.

Eğitim ve öğretim her sahada yenileşme dinamizmini ve güzel hareketler getirir. Sevgi, saygı ve hoşgörü ortamını birlik ve beraberlik duygusu, kardeşlik duygusu, çalışma azmi, anlayışlı, uygar, başarılı ve medeni insanlar, olumaya çok önem veren toplumlarda daha çok görülür.

DIVANDER aracılığıyla Dörtdivan’da yapılacak eğitim-öğretim çalışmalarında okullarımıza da desteklerinizi bekler, eğitim-öğretim meselesini çözebilmiş bir yöre olma arzumu belirtir, saygı ve şükranlarımı sunarım.

Dörtdivanlı HİLMİ

Dörtdivan tarihi ile ilgili araştırma yapmak için Milli Kütüphane kataloglarını bilgisayardan tararken Dörtdivanlı Hilmi adlı bir kitaba tesadüf ettim. Hemen kitabı isteyerek incelemeye başladım. Gerçekten çok güzel ve duygulu şiirler vardı. Belki bazı hemşehrilerimizde bu kitaptan bulunabilir. Fakat bu değerli Ozanımızı bütün hemşehrilerimize tanıtmak için bültenimizde bahsetmeyi bir görev saydım.

Dörtdivanlı Hilmi adında bir ozanımız olduğunu birkaç kişiden duymuş, fakat hakkında geniş bir malumata sahip olamamıştım. Dörtdivan tarihi ile ilgili araştırma yapmak için Milli Kütüphane kataloglarını bilgisayardan tararken Dörtdivanlı Hilmi adlı bir kitaba tesadüf ettim. Hemen kitabı isteyerek incelemeye başladım. Gerçekten çok güzel ve duygulu şiirler vardı. Belki bazı hemşehrilerimizde bu kitaptan bulunabilir. Fakat bu değerli ozanımızı bütün hemşehrilerimize tanıtmak için bültenimizde bahsetmeyi bir görev saydım.

Dörtdivanlı Hilmi adlı kitabın yazarı Cevdet CANBOLAT. Kendisi yöremizdeki şairlerle, özellikle Dertli'yle alakalı araştırmalar yaparken tesadüf ettiği bir cönkte Hilmi mahlasıyla yazılmış şiirlere rastlar. Araştırmaları neticesinde bu ozanın Dörtdivan'ın Doğancılar köyünden olduğunu tesbit eder. Ozanın torunu Halil'le tanışır ve ondan dedesiyle alakalı bilgiler ve şiirler alır. Biz de Cevdet

CANBOLAT'ın bu kitabından istifade ederek hemşehrilerimize Hilmi'yi sizlere tanıtmaya çalışacağız.

Ozanın torunu Halil'in verdiği bilgiye göre, Hilmi'nin de asıl adı Halil'dir. Hilmi takma adı ile koşuklar söylemiş ve yazmıştır. 1826 tarihinde doğmuş ve İstanbul'da iyi bir medrese öğrenimi yapmıştır. Dedesi Hacı Müderris Ahmet Efendi, zamanında Doğancılar köyüne, Padişah emriyle bir medrese açmış ve bu medresede öğre-

Halilullah ÖZCAN

DİVANDER Başkan Yardımcısı
TÜRKSOY Gen. Müd.

T.C. Kültür Bek. Daimi Temsilcisi

menlik yapmıştır.

Hilmi'nin dedesi Hacı Müderris Ahmet Efendi hakkında Dörtdivan ve çevresinde anlatılan hikâyelerden bir tanesini nakledelim:

Söylenildiğine göre, Hacı Müderris Efendi Kırklardandır. Doğancılar Köyünde "Bayır" denilen yerde Kırklardan birinin de yatağı vardır. Hacı Müderris Efendi, her sabah bu yatağı gider, sabah namazını orada kılar, döner-

Dörtdivanlı Hilmi'nin yaşadığı Doğancılar Köyü yaylasından bir görünüm.

Yakıt kül eyledi fırat ateşi
Çiğeri pürân eden oğullar,
Kime ne edeyim Mevlâ'nın işi,
Tomurcuk gül iken giden oğullar.

Muhammed'im Sırp'a kavgaya vardı,
Dayısını anda hem şehit verdi,
Plevne'de kâfir kolundan vurdu,
Din uğruna harbe giden oğullar.

Abdullah Efendi dersini okurdu,
Cuma günü bülbül gibi şakırdı,
Âlem bu câmiye lâyık bu derdi,
Câmisini mahzun eden oğullar,

Yazıları yazmaz oldu elleri
Kur'an-ı okumaz oldu dilleri,
açılmadan soldu gonca gülleri
Gülleri toprakta solan oğullar

Bakar idim medresenin yoluna
Kuzum gelir idi salına salına
Mevlâm sabırlık versin bu kuluna
Kitapları görüp kalan oğullar.

Eşref'im davar güderdi her an
Bulunmazdı nâsûs işte bir an
Gecelerde daim okurdu Kur'an
Hakkın emrini güden oğullar

Levh-i mahfuzda yazılmış yazılar
Öksüz kaldı ufak altı kuzular
Yüzlerin görünce yürek sızlar
Kuzuların kayup giden oğullar

Yavrularım âleceğin bildiler
Tövbe alıp vasiyyetin kaldılar
Yedi gün içinde teslim oldular
Fânî dünyayı terk eden oğullar.

Elimle gasledip kefeni sardım
Selâların verüp eksigin gördüm
Eyüp Sultan sabrı Yârabim derdim,
Âhiret libasını giyen oğullar

Derdi olmayanlar oynayıp güler
Kuzusundan ayrı düşenler meler
Ölüm ayrılığı yürekler deler
Benim yüreğimi delen oğullar

Böylesini kul başına vermesün,
Üçü bir haftada kabre girmesün,
Ufak kuzuları öksüz kalmasun,
Kuzuların boynun buran oğullar.

Hilmi, sen râzı ol Hakk'ın emrine,
Hüdâ emrini getirdi yerine,
Duâ eyle bâkilerin ömrüne,
Makamları Cennet olsun oğullar.

miş. Bu gidiş gelişten karısının hiç de haberi olmazmış. Bir sabah, karısı uyanmış bakmış ki, Hacı Müderris Efendi yok. Dışarıya çıkmıştır diye bir süre beklemiş. Sonradan sıra ile helâları, hayvan ahırlarını aramış, hiçbir yerde yok. Bir süre sonra da her sabahkinden biraz gecikmiş olarak Hacı Müderris Efendi eve ulaşmış. Ya- tağına yatmış. Karısı:

- Neredeydin sen bu sabah? di- ye Hacı Müderris Efendi'yi zorla- mış. Durumu söylemeden karısın- dan kurtulamayacağını anlayan Müderris Efendi:

- Kırklara gittim idi. Ben her sabah oraya giderim. Bu sabah ge- lirken, yolda çiğdemler çıkmış ve her çiğdemim dalına melekler konmuş idi. Onlara basmamak için sakona sakona, sağı solu arala- yarak geldiğim için geciktim, de- miş.

Hilmi'nin babası Hacı Hafız Abdullah Efendi de hacıdır, hoca- dır. Annesi Hacı Sâre de Hicaz'a gitmiş, dindar bir kadındır. İşte bu okumuş hacı ve hoca ana-baba, çocukları Hilmi'yi İstanbul'a gön- dererek medrese de okutmuştur. Medrese öğreniminden sonra kö- yüne dönen Hilmi, köyünde hatip- lik yapmıştır. Bu yüzden çevresin- de "Hoca, Hacı, Hatip" adı ile de anılmaktadır. Nüfus anakütüğün- de ve askerlik işlemlerinde "Koca- eli Sancağı'nda imamdır" diye ya- zıdır.

Hilmi, torunu Halil'in söyledi- ğine göre, 1903 tarihinde Doğanç- lar köyünde ölmüş ve Ulu mezar- lığa gömülmüştür. Hilmi'nin do- ğum ve ölüm tarihlerine bakılırsa, hemşehrisi Şair Dertli'ye yetiştiği anlaşılmaktadır. Dertli, 1845 yılın-

da öldüğünde, Hilmi 19 yaşında çocukluk çağından çıkmış bir şa- irdir. Ancak Hilmi yapıtlarında Dertli'yi izlememiş ve onun peşin- den koşmamış bir ozan olarak gö- rünmektedir. Dertli'nin bir çoban ve halk ozanı, Hilmi'nin de oku- muş, medrese öğrenimi yapmış bir ozan olması bunu gerektiriyor. Hilmi medrese öğrenimi yaptığı halde, sade bir dille ve yalnız he- ceyle söylemiş ve yazmıştır. Şiir- lerinde ve destanlarında Arapça söz ve takımlara az yer vermiştir.

Hilmi'nin şiirleri ve destanları, çağının günlük ve tabiat olaylarını dile getirmektedir. Kutuk, yangın, su baskını, deprem gibi yıkımlar, savaş, ayrılık, savaşta vurulup öl- me, diğer halk vicdanında iz bira- kan doğal olaylar üzerine kur- maktadır yapıtlarını. Çok gerçek- çidir, birçok cenk destanlarında birçok savaşları tarihlerde göre- mediğimiz bir açıklık ve güzellikle anlatmıştır. Hemen hemen bütün destanlarında ince bir mizah ve gizli bir yergi vardır. Plevne Sava- şı'nda vurulup ölen üç oğlu için "Oğullar Destanı" adı ile uzun bir destan düzmüştür. Bu savaşta Muhammed, Abdullah, Eşref adlı üç oğlunun şehit olmasını, dininin ve yurt ödevinin bir gereği olarak karşılamıştır. Hilmi millî hisleri ve görüşü kuvvetli bir ozandır.

Oğullar Destanı, Plevne'de şe- hit olan oğullarının baba yüreğin- de açtığı derin yarayı dile getiri- yor. Bu destan Dörtdivan köyle- rinde halâ mekanla okunmakta ve gözyaşı döktürmektedir. Bu uzun ve duygulu destandan bazı bölümleri buraya aktarmayı uy- gun gördük.

KÖROĞLU^(*)

Hikâyenin geçtiği yıllarda, Bolu'da İstanbul'dan padişahlara gönderilen Mehmet Bey adında bir Sancak Beyi vardı. Ne yazık ki paraya düşkün, ahlâksız, zulmü seven, şirret ve aksi bir kişiydi. Zamanla işi iyice azıttı; âdetâ Bolu'da astığı astık, kesti-

KÖROĞLU

Sırmalı cepkeni attı koluna,
Tek elle dizgini gerdi Köroğlu.
Tozlarla atılıp dağın yoluna,
Yeşil muradına erdi Köroğlu.

Dağlar, omuz omza yaslanan dağlar,
Sular kararınca paslanan dağlar,
Azatlık ufkunda rastlanan dağlar,
Bu dağlara gönül verdi Köroğlu.

Dağların ardında kalınca çile,
Köroğlu yeniden gelmişti dile;
Ak saçlı anadan geçilse bile,
Dağlardan geçilmez derdi Köroğlu...

Necip Fâzil KISAKÜREK

gi kestikti. İşte bu ahlâksız Sancak Beyi çok kötü karakterli zalim biriydi. Bir hobisi vardı, o da atları sevmesiydi. İyi cins atları, Bolu yaylalarında her geçen gün çoğalmaktaydı. Kimde iyi bir at görse, ondan mutlaka zorla alırdı. Bu cins atları da zaman zaman Padişah ve Sadrazamlarına hediye ederdi. Böylece makamını muhafaza ederek, haldandaki şikâyetlerini yok ettirirdi.

Bolu Bey'inin Deli Yusuf isminde bir seyisi vardı. Atlarıyla o ilgilenirdi. Deli Yusuf, atlardan çok iyi anlayan bir at bakıcısıydı. Çok konuşmazdı. Konuştuğunda her söylediği doğru çıkardı. İşini bilen yaman bir adamdı. Bir gün Bolu Beyi, seyisi Deli Yusuf'u çağırıp, kendisine cins bir at bulmasını emreder. Deli Yusuf Bolu Beyi'nin istediği cins atı bulabilmek için Bolu'nun doğusundaki illere seyahate çıkar. Seyis Deli Yusuf, nehir kıyısında

Hazırlayan: **Recep ŞENGÜN**

DIVANDER Başkan Yardımcısı
Keçiören Belediyesi Satınalma Müdürü

yaşayan cins bir aygırın, cins bir kısırağa aştığını öğrenir. Bu kısıraftan doğan kır bir taya talip olur. Atlardan anlayan seyis, bu kır tayın ilerde çok cins bir at olacağını bilmektedir. Yusuf bu kır tayı, beraberinde Bolu'ya getirir. Fakat Bey o anda çirkin ve gösterişsiz olan bu tayı görünce, cıderi tepesine çıkar: Vay melun! Demek sen benimle alay ediyorsun. Ben seni şimdi ne yapayım? Her ne kadar zavallı seyis kendisini müdafaa etmek ister-

Köroğlu'nun atını suladığı rivayet edilen taş oluk.

Köylerimizdeki tarihi eserlerden biri.

se de, kâr etmez. Zalim Bey, onun sözlerini duymak bile istemez. Çünkü gözlerini kan bürümüşü. Hemen hizmetçisiyle vezirini çağırdı, Seyisi bu zalim Bey acaba bana ne kötülük yapacak diye düşünüyordu. Az sonra vezir odaya girdi. Bolu Beyi seyisi işaret ederek emretti! Bu naakör ve melun adamın derhal kızgın şişe gözlerini kör ettireceksin. Daha önce davullarla, tellarla halka bunu ilan edip, herkesi meydana toplayacaksınız ve Bolu Bey'ine karşı gelmenin kötülüğünü ve bu cezarın ibret için yapıldığını bildireceksiniz. Bu melûnu kör ettikten sonra salıverin ki, onu her gören benden korksun, bana karşı gelmeye kimsenin cesareti kalmasın.

Deli Yusuf, bu sözleri dinlerken, donup kalmıştı. Böyle bir ağır ceza beklemiyordu. Bu sözler onun tüylerini diken diken yapmıştı.

Bolu Beyi sözlerini bitirince, Deli Yusuf: Fakat Bey'im bu senin yapmak istediğin çok alçakça bir şeydir. Böyle zalimlik yaparak halkı korkutacağını sanıyorsan, çok aldanırsın; zulümle değil iyilik yaparak, ahâliyi kendine bağlamalısın. Bu sözler Beyi daha da kızdırdı: Bu melûnun gözlerini dağladuktan sonra getirdiği tayın üstüne oturdu; bütün şehri dolaştırdı ki, böylece herkes, bana karşı işlemiş olduğu suçu gözleriyle görsün.

Davullar çalıyor, tellallar her yerde bağırarak Bolu Beyi'nin kanlı hükümünü halka ilan ediyorlardı: "Deli Yusuf'un gözleri ibret olsun diye meydana dağlanacak! Herkes toplansın!"

Nihayet Deli Yusuf'u elleri arkadan bağlı olarak, meydana getirdiler. Tepeleme ateş dolu bir mangala iki uzun şiş sokulmuştu. Şişler ateşin şiddetinden kıpkırmızı idi-

ler.

Deli Yusuf, son defa kendisine acıyarak, üzülerek bakan yüzlerce ahâliyi seyretti. Bolu Beyi'nin adamlarına döndü ve şunları söyledi:

Ne suçum var, bilmedim ben bunu,
Küçük Alim yetim kalur ağalar,
Çok emekler çıktım hep zâyi oldu,
Malım, mülküm yâda kalur ağalar.

Deli Yusuf diler Ulu Mevlâ'dan,
Bey'im kurtulmazan belodan,
Ak alınma böyle yazmış Yaradan,
Beni gören ibret olur ağalar.

Zalim cellatlar, kızıl şişleri gözlerine sokuvermişlerdi. Bu manzarayı seyreden halktan fenalık geçirilenler oldu. Herkes üzüntülüydü. Zavallı seyisin sesi duyulmadı. Çünkü acıdan bayılmıştı. Cellatlar şişleri çıkarınca yüzünün her iki yanından kanlar akmağa başladı. Bey'in adamları, Deli Yusuf'u tuttular. Ellerini çözdüler, onu tavlaya getirdiler. Kar taya bindirerek şehirden köyü istikametinde dışarı çıkardılar.

Deli Yusuf, kır taya: "Haydi beni artık köyüme Ruşen Ali'nin yanına götür. Ben artık göremiyorum" diye söylendi. Tay sanki güdeceği yolu biliyormuş gibi Dörtdivan beldesine yöneldi. Dere tepe aşırıp, bazı köylerde geceyi geçirdikten sonra üçüncü günde SAYUK köyüne ulaştılar.

Köylüler, Deli Yusuf'u bu halde görünce hayrette kaldılar: "Geçmiş olsun, bu ne hâl? Seni bu hale kim koydu?" gibi sorular sordular. Deli Yusuf, köyüne geldiği için Allah'a şükretti sonra da başına gelenleri köylülere anlattı. Dehşetle dinlediler ve de korktular.

Deli Yusuf "Gördüğünüz gibi âmâ oldum. Beni bu hale koyan Bolu Beyi'nden kendi ellerimle in-

tikam almanı imkansız. Allah'ıma şükrediyorum ki, aslan gibi bir oğlum var. Babasına yapılan bu işkencenin öcünü o alacaktır. Beni onun yanına götürün. Köylüler tayın gemini tutarak, onu Ruşen Ali'nin, ninesiyle beraber yaşadığı eve götürdüler. Ruşen Ali babasını epey zamandır görmemişti. Onu kör ve bitkin halde görünce şaşırda. Belli etmeyerek ellerine sarılıp öptü.

Deli Yusuf da hasretle surlarak oğlunu öptü. Beraberce eve girdiler. Köylüler evi terkedince, Deli Yusuf ellerini oğlunun kol ve pazularında gezdirerek, onun sağlam ve kuvvetli, bir delikanh olduğunu gördü. Başından geçen olayları bir bir oğlu Ruşen Ali'ye anlattı. Sonra sözüne şöyle devam etti. "Evladım, şimdi sana düşen görev, benim intikamımı, bizzat Bolu Beyi denen zalim derebeyinden almandır. O çok canlar yaktı, çok ocaldar söndürdü. Eğer intikamımı alırsan yüzlerce masunun da ruhunu sevindireceksin. Ben sana şimdiye dek, gücümün ve bilgimin yettiği kadar kılıç dersi ve at oynatma dersleri verdim. Şâyet elinde iyi bir kılıç iyi bir at olursa, kimse seninle döğüşmeye cesaret edemez. Sana babamdan bana kalan eğri kılıcımı vereceğim. Bu yaman kılıç, şimdiye kadar yüzlerce muharebeye girdi ve hepsini kazandı. Ata gelince, kır tayı, sana ben hazırlayacağım ve kendi usûllerimle yetiştireceğim."

Ruşen Ali, babasının söylediklerini can kulağıyla dinledi. Babasına "Rahat ol, Allah'ın yardımıyla intikamın alınacaktır." dedi.

(Devam Edecek)

(*) Bolu'nun Kültürel Değerleri Aşık Dantil,
Aşık Figani, Koroğlu
Derleyen: Cevat Alpaslan
Emekli General

Patates Tarımı

İsmail COZOĞLU

Ziraat Mühendisi

Hızla artan ülkemiz nüfusunun yeterli beslenebilmesi için tarım üretiminin de artması gerekmektedir. Bunun için birim alandan alınan verim miktarı artırılmalıdır. Maalesef, uygulanan yanlış tarım politikaları sonucunda ülkemizin dışa bağımlılığı her geçen gün artmaktadır. Burada ilçemizin önemli tarım ürünlerinden olan patatesin dünyadaki ve ülkemizdeki üretim miktarları ile patates tarımı hakkında kısa bilgiler verilmiştir.

Patates beslenme ve beslenme sanayinin hammaddesi olarak tahıllardan sonra gelmektedir. Beslenme ve endüstride kullanılan patatesten protein miktarı az, nişasta miktarı fazladır. Ucuzluğu, birim alandan fazla verim sağlaması, besin değerinin yüksek ve sindirimini kolay olması, çeşitli alanlarda kullanılması (cips, un püresi, nişasta çıkarılmasında kullanılabilir) nedeniyle dünyanın birçok ülkesi tarafından üretilmektedir.

Dünyada patates üretimi 250-300 milyon ton civarında gerçekleşmektedir. Bunun %25'i Rusya ve Ukrayna, geri kalanı Çin, Polonya, ABD, Almanya, Hindistan, Hollanda, İngiltere, Fransa, İspanya ve Türkiye tarafından üretilmektedir.

1996 yılı istatistiklerine göre ülkemizde 210.000 hektar alanda patates ekimi yapılmış, 4,9 milyon ton üretim elde edilmiş ve dekara verim 2350 kg olarak gerçekleşmiştir. Dekara verim 1980 yılında 1630 kg, 1985 yılında 1980 kg., 1990 yılında ise 2240 kg olmuştur. Görüldüğü gibi verimde büyük artış meydana gelmiştir. Ülkemizdeki verim ortalaması Dünya ve Avrupa ortalamasının üzerindedir. Dünya verim ortalaması 1518 kg'da, Avrupa verim ortalaması ise 2092 kg'dadır. (FAO Production Yearbook - 1995)

Ülkemizde patates üretiminin yapıldığı bazı önemli illerimizin 1996 yılı üretim miktarları aşağıdaki tabloda görülmektedir. (Tablo: 1)

Tablo: 1

İller	Ekiliş (Ha)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/Da)
Niğde	28.750	1.300.000	4.522
Niğde	27.830	1.000.000	3.593
İzmir	12.650	318.000	2.514
Belu	10.450	260.000	2.488
Aydın	8.160	210.000	2.573
Erzurum	10.100	165.000	1.634
Trabzon	8.200	145.000	1.768
Ordu	8.820	115.000	1.304
Aksaray	3.940	110.000	2.792
Sakarya	7.150	100.000	1.332
Kenya	5.850	100.000	1.709
Genel Toplam	210.000	4.950.000	2.357

Yapılan hesaplamalara göre üretimin %70'i doğrudan tüketime, %20'si tohumluğa, %1'i gıda sanayine, %1'lik kısmı da ihracata konu olmaktadır. Çeşitli sebeplerle üretimde %8'lik bir kayıp meydana gelmektedir. Patates ihracatı açısından çok büyük bir potansiyele sahip olmasına rağmen üretimin ancak çok küçük bir kısmı ihraç edilebilmektedir. İhracat yapılan önemli ülkeler Romanya, Ürdün, S. Arabistan ve Kuveyt'tir. İhracatı teşvik amacıyla

4.1.1997 tarih ve 22867 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 97/1 sıra nolu tarımsal ürünlerde ihracat iadesi yardımlarına ilişkin tebliğe göre; patates ihracatında, ihracatı müteakip Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan ton başına 21 ABD doları ihracat iadesi ödenmektedir. İthalat ve ihracattaki fiyat hareketlerine bağlı olarak görülen istikrarsızlıklar, bazen üreticinin elinde önemli stoklar oluşmasına neden olmaktadır.

TARIMI : Patates ılıman ve serin iklim bitkisidir, en iyi yetişebileceği yerler 1000 metre civarındaki yaylalardır. Patates her türlü toprakta yetişse de killi toprakları sever, hafif bünyeli (kumlu-tınlı), iyi drene olan, humusca zengin ve pH'sı 5-7 arasında olan topraklardan hoşlanır. Tuzluluğa orta derecede hassastır. Tarla bitkileri içersinde ağır gübresinden en fazla hoşlanan bitkidir. Ortalama 2000 kg/da. ürün alındığında, patates topraktan 10 kg N, 18 kg K₂O ve 4 kg P₂O₅ alır. Ortalama su tüketimi iklim ve toprak koşullarına bağlı olarak 400 ile 700 mm arasındadır. Gelişme sürelerine göre; erkenci çeşitler (65-90 gün), orta erkenci çeşitler (90-120 gün) ve geç çeşitler (120-150) olmak

Patates tarımı yöremizin en büyük gelir kaynağı

üzere üç grupta toplanurlar.

Patates bir çapa bitkisi olduğu için kendisinden sonra ekilecek bitkiye iyi bir toprak burakır. Patates aynı toprakta devamlı olarak ekilmez. Bu yüzden münavebe yapmak gerekir.

Patates ekimi yapılacak toprak sonbaharda pullukla sürüldükten sonra ilkbaharda diskaro çekilir ve sıra arası 70 cm olacak şekilde karıklar açılır. Çiftçilerimiz ekimden önce mutlaka toprak analizi yaptırmalı ve analiz sonuçlarına göre gerekli azotlu, fosforlu ve potash gübrelere toprağa vermeli. Yayla ikliminde ve hafif topraklarda yetiştirilen, hastalısız ve çapları 5-6 cm olan tohumluklar tercih edilmelidir. İlkbahar toprak sıcaklığı 8-10°C civarında iken ekim yapılır ve dekara kullanılan tohumluk miktarı 2000 kg civarındadır.

Çimlenip toprak yüzeyine çıkan bitkilere, 3-5 yapraklı olduğunda birinci, 15-20 gün sonra ikinci çapa yapılır. İkinci çapadan sonra genellikle Haziran ayı başında boğaz doldurularak sulama karıkları açılır.

Patatesteki büyük sorun olan patates böceği ile ilaçlama yapılarak mücadele edilmelidir.

Patates yumru bitkisi olduğu için suya çok duyarlıdır. Sulama verimi etkileyen faktörlerin başında geldiğinden bilinçli bir şekilde yapılması gerekir. Kısa süreli kurak bir periyot, verim düşüklüğü, şekil ve kalite bozukluğuna neden olabileceği gibi aşırı sulama suyu da gelişmeyi hızlandırarak; şekil bozukluklarına, çatlamaş yumru teşekkülüne ve verim düşüklüğüne neden olmaktadır.

Fazla su ve gübre kullanımı hiç bir zaman fazla ürün demek değildir. Özellikle fazla su kullanımında toprakta giderilmesi pahalı ve güç olan sorunlar meydana gelmektedir. Bugün ülkemizin bir çok bölgesinde aşırı ve bilinçsiz su kullanımından dolayı tarım yapılamaz durumuna gelen araziler mevcuttur ve bunların miktarı küçümsenmeyecek boyuttadır.

Sulama uygulamalarında temel prensip, topraktaki mevcut nem miktarını tarla kapasitesine (serbest drenaj koşullarında toprakta yerçekimine karşı toprak zerreleri tarafından tutulan nem miktarı) çıkaracak kadar toprağa su vermektir. Hafif bünyeli topraklarda su tutma kapasitesi düşük, infiltrasyon hızı yüksek; ağır bünyeli topraklarda ise topraklarda su tutma kapasitesi yüksek, infiltrasyon hızı düşüktür. Bu yüzden hafif bünyeli (kumlu) topraklarda kısa aralıklarla her defasında daha fazla miktarda su verilerek sulama yapılır.

Patates dikimden yumruların tam teşekkülüne kadar toprak nemine karşı çok hassastır. Yapılan araştırmalarda en önemli sulama devresinin yumru teşekkülü sırasında olduğu ve sulamaya nem verme zamanının hasada yakın olması durumunda verimin yükseldiği görülmüştür. (Smith 1968) Patatesteki genellikle karık veya yağmurlama sulama yöntemi kullanılmaktadır.

Patates yapraklarının sararması, alt yapraklarının kuruması ve yumruların normal büyüklüklerine ulaşması ile hasat işlemi yapılır. Hasat işlemi pullukla yapılabildiği gibi patatesi söktükten sonra büyüklüklerine göre tasnif eden ve çuvalara dolduran kombine hasat makineleri de kullanılabilir.

1985-1987 yılları arasında Köy Hizmetleri Ankara Araştırma Enstitüsü Bolu Ovasında patatesin Azot-Su ilişkileri ve Su Tüketimi üzerinde üç yıl süren bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada Cosima patates çeşidi kullanılmış ve toprak analiz sonuçlarına göre fosforlu ve potash gübreler toprağa verilmiştir. Sıra arası 70 cm olacak şekilde açılan karıklara 30 cm aralıklarla dikim yapılmıştır. Sulamalara Haziran ayının ikinci yarısından sonra başlanmış ve her sulamada ortalama 100-120 mm su uygulanmıştır. Araştırmada uygulanan deneme konuları ile üç yıl sonunda alınan ortalama verim miktarları Tablo 2 ve 3'de görülmektedir.

Tablo: 2

Ana Parseller (Gübre)	Alt Parseller (Su)
F ₀ : 0	I ₀ : Suluz
F ₁ : 10 kg/da azot	I ₁ : 10 günde bir sulama
F ₂ : 15 kg/da azot	I ₂ : 20 günde bir sulama
F ₃ : 20 kg/da azot	I ₃ : 30 günde bir sulama

Tablo: 3

Deneme konularına göre verim miktarları (kg/da)

	I ₀	I ₁	I ₂	I ₃
F ₀	1234	1876	1915	1710
F ₁	1841	3810	3560	2970
F ₂	1935	4416	3665	3386
F ₃	1839	4634	4413	3487

Tabloda görüldüğü gibi en yüksek verim 10 günde bir sulama yapılan ve dekara 15 ile 20 kg azot verilen parsellerden alınmıştır. Yüksek verim alınan parsellere (IIF3 - IIF2) 10 günde bir olmak üzere 5 kez sulama yapılmıştır.

Aşağıdaki tabloda ise Çevre de il çeşinde yapılan araştırmalar neticesinde elde edilen ortalama yağış miktarları ile patates ile buğdayın ortalama aylık su tüketimleri görülmektedir.

Tablo: 4

İlçe/Görsel Rasi Sıcaklığı	Enlem 40° 46' N Doğum 32° 12' E Yükselti 1270 m	İklim ort. Yarıtları 23 Ekim Son den.ort. Tarh. 27 Nisan	
		Ort. Su Tüketimleri (mm)	
Ay	Otlama Yağış (mm)	Patates	Buğday
Ocak	61.5		
Şubat	56.0		
Mart	64.7		16.2
Nisan	62.5	30.7	87.2
Mayıs	80.3	42.4	128.5
Haziran	70.6	104.2	77.2
Temmuz	31.3	202.1	24.9
Ağustos	27.2	141.7	
Eylül	36.1	53.9	
Ekim	34.9		29.4
Kasım	43.8		25.7
Aralık	66.2		22.4
TOPLAM	628.1	575.0	402.5

Sonuç olarak yetiştiricilerimiz patates ektiği toprakta münavebe yapmalı, toprağın tahlil ettirerek gerekli ve uygun gübrelemeyi yapmalıdır. Ayrıca sulamada kullandığı suyun analizini yaptırarak sulama aralığı ile her sulamada uyguladığı su miktarına dikkat etmelidir. Yetiştiricilerimiz ilçemize yönelik yapılan daha detaylı araştırmalar ve her türlü bilgi için Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü ile Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerine başvurabilirler.

ORMANLARIMIZIN

Teknoloji ve sanayileşmenin ilerlemesi ve buna bağlı olarak yaşam seviyesinin yükselmesi tabii kaynakların aşırı derecede sömürülmesine neden olmuştur. Bu olay doğal denge veya ekolojik dengenin bozulması pahasına gerçekleşmiştir. İşte bu dengesizlik, insanların ölümüne neden olacak dereceye ulaştıkça, insanlar tabiat ile sistemli ve son derece karmaşık ilişkiler içinde bulduklarını farketmişlerdir. O nedenledir ki bugün bütün dünyada "Tabiatı koruma, yüzyılımızın insanının kutsal bir görevidir" fikri benimsenmiştir.

**Hazırlayan:
Halilullah ÖZCAN**

Sonlarına doğru yaklaştığımız yirminci yüzyılın en önemli özelliği, teknoloji ve sanayileşmenin başdöndürücü bir hızla ilerlemiş olmasıdır. Bu nedenle bu iki olgu, içinde yaşadığımız yüzyıla damgasını vurmuştur. Ozon tabakasının delinmesi, çevre kirlenmesi, ormanların ve diğer canlı varlıkların tahribi ve yok edilmesi gibi süreçlerle yalnız insanların değil, tüm canlıların yaşam temelleri yok edilmeye başlanmıştır.

Teknoloji ve sanayileşmenin ilerlemesi ve buna bağlı olarak yaşam seviyesinin yükselmesi tabii kaynakların aşırı derecede sömürülmesine neden olmuştur. Bu olay doğal denge veya ekolojik dengenin bozulması pahasına gerçekleş-

miştir. İşte bu dengesizlik, insanların ölümüne neden olacak dereceye ulaştıkça, insanlar tabiat ile sistemli ve son derece karmaşık ilişkiler içinde bulduklarını farketmişlerdir. O nedenledir ki bugün bütün dünyada "Tabiatı koruma, yüzyılımızın insanının kutsal bir görevidir" fikri benimsenmiştir.

Yukarıda açıklanan duruma gelineye kadar, dünya ve insanlık, yaşam temellerinden neler kaybetmiştir? Bunları maddeler halinde görelim.

a) Son yüzyılda yaklaşık 30.000 bitki türünün hepsi kaybolmuştur.

b) Bitki ve hayvan türlerinden halen günde 3 canlı türünün soyu tükenmektedir.

c) 1950 ve 80 yılları arasında dünya ormanlarının % 25'i yok edilmiştir.

d) Dünyamızda halen saatte 3000, dakikada 50 dönüm orman alanı kaybedilmektedir.

e) Vaktiyle bütün dünya ormanlarla kaplı iken, bugün yeryüzündeki karaların % 29.1'i ormanla kaplıdır.

f) Milattan önce 10000 yıllarında Anadolu yarımadasının % 72'si ormanlarla kaplı iken, bugün bu oran % 22'ye inmiştir.

g) Dünya üzerinde tamamen ölmemiş fakat can çekişen orman alanları da ayrı bir ibret levhası oluşturmaktadır.

Yok olan ormanlar canlıların hangi yaşam temellerini de birlikte götürmektedir:

Ormanın odun hammaddesi bakımından değeri hiç şüphesiz büyük bir önem taşımaktadır. Odun hammaddesinin 6000 kullanım yeri olması bu önemin derecesini net olarak göstermektedir.

Ormanların çok değerli odun hammaddesi ve yan ürünleri yanında, bütün canlılar için hayati düzeyde önem taşıyan, başka değerleri de vardır. Oksijen üretimi, karbonhidrat tüketimi, erozyona engel olması, iklimi düzenleme gibi... Bunlara ormanın fonksiyonel değerleri denmektedir.

Ormanların fonksiyonel değerlerine ait bazı örnekler:

1) Karada yaşayan bitkiler tarafından her yıl atmosfere fotosentezle kazandırılan oksijen miktarının 140.9 milyar ton olduğu tahmin

DEĞERİ...

edilmektedir. Bunun yaklaşık olarak % 66'sının orman ağaçları tarafından sağlandığı hesaplanmaktadır.

2) İyi gelişmiş 100 yaşında, 25 metre boyunda yapraklarının yüzey toplamı 1600 metrekare olan bir kayın ağacı, güneşli bir günde fotosentezle 1 saatlik bir sürede 1.7 kg oksijen üretmektedir. Böylece bu ağaç 10 kişinin yıllık oksijen ihtiyacını karşılayabilmektedir.

3) Bir metreküp orman, toplam 100 km uzunluğundaki ağaç kökleriyle sarılarak, toprağı taşınmaktan (erozyondan) korumaktadır.

4) Endüstri kentleri üzerindeki 1 metreküp havada 500.000 tane toz ve iz parçacığı bulunduğu halde, bu miktar, açık alan üzerindeki havada 5000, orman havasında ise 500 tanedir. Bir hektarlık bir kayın ormanı 68 ton, ladin ormanı da 36 ton tozu süzebilmektedir. Bu nedenle orman havası kent havasına kıyasla özellikle akciğerlere giden parçacıkların sayısı bakımından % 90-99 daha temizdir.

5) Bir hektarlık bir orman rüzgâr hızını % 50'ye kadar azaltabilmektedir.

6) İyi gelişmiş bir orman toprağının 1 hektar genişliğinde ve 15 cm derinliğindeki üst tabakasında 10 ton bakteri, 10 ton mantar, 4 ton solucan, 7 kg böcek bulunduğu

belirlenmiştir. Böylece orman toprağı milyonlarca toprak canlısının evi ve hayat kaynağı olmaktadır.

7) Tropik ormanlardaki 1400 çeşit bitki, kanser için ilacın hammaddesinin % 70'ini sağlamaktadır.

8) Genel olarak tüm ilaç hammaddesinin % 25'i tropik ormanlardan gelmektedir.

9) Almanya'da dinlenme ve ruh sağlığı bakımından, ormanları ziyaret eden insan sayısının, kent müzelerini ziyaret edenlerin 40 katı kadar olduğu belirlenmiştir.

10) Ormanın fonksiyonel değerlerinin, odun hammaddesi değerinin 2000 katı olduğu tahmin edilmektedir.

ORMAN KAVRAMI

Hiç şüphesiz, 6000 çeşit kullanma yeri olduğu söylenen odun hammaddesi büyük bir değer taşımaktadır. Fakat çevre meseleleri artıp, bu meselelerin çözümünde ormanın fonksiyonel değerlerinin çok önemli rol oynadığı anlaşılınca, orman varlığı bu değerlere göre

nitelenmeye başladı. Bunların başlıcaları şu şekilde ifade edilebilir:

- Oksijen firması ağaç,
- İnsanın yeşil dostu ağaç,
- Yeşil ciğerli devler ordusu orman,

- Doğal gübre ve yem fabrikası ağaç,

- İklim rejiminin düzenleyicisi, erozyonun (toprak kaybının) önleyicisi, biyotik faktörlerin yeşil incisi orman.

İşte insan ve diğer canlılar için bu derece hayati öneme haiz olan orman varlığını muhafaza etmek, onu çoğaltmak, ormandan ona en az zarar verecek şekilde istifade etmek, ormanı bilinçsizce tahrip edenleri uyarmak bir insan olarak hepimizin en temel görevlerindedir. Çünkü bizden sonraki nesillere bırakabileceğimiz en önemli miras ağaçtır, ormandır.

Yüce dinimiz de bize ağacı ve ormanı sevmemizi emretmektedir. Peygamber Efendimiz (SAV); "Kıyametin koptuğu günde bile elinde bir fidan bulunan kimse onu diksin" buyurarak ağacın ve ormanın önemini en güzel bir şekilde vurgulamıştır. Ecdadımızdan Fatih Sultan Mehmet; "Ormanlarımdan bir dal kesenin başım keserim" diyerek ormanın korunmasının önemini güzel bir ifadeyle dile getirmiştir.

Ormanlarımızı koruyalım, onlara sahip çıkalım, gereksiz yere ağaç kesmek yerine fidan dikelim.

Kaynak:

Yokettiğimiz Ormanlarımız, Kaybolan Fonksiyonel Değerler, Prof. Dr. Necmettin ÇEPEL, TEMA Vakfı Yayınları No: 2, İstanbul 1995.

Dörtdivan Tekke Barajı ve Sulama Islah Tesisleri

Bolu Gerede Dörtdivan Projesi kapsamında DSL master plan aşamasında bulunan ve Dörtdivan Ovası'nda brüt 11317 ha (113.170 Dekar) araziye sulanabilir hale getirecek Tekke Barajı ile Sulama Islah Tesisleri'nin teknik özellikleri aşağıda özetlenmiştir.

- 1- Yeri: Dörtdivan İlçesi Yağbaşılar köyünün 1.5 km yukarısındadır.
 - 2- Amacı: Sulama
 - 3- Su kaynakları: Gerede çayının kolu olan Uluşu deresi
 - 4- Toprak kaynakları: 11317 hektar brüt arazi sulanacaktır.
 - 5- Önerilen tesisler: Tekke barajı ile sulama ve ıslah tesisleri.
- Yapılması düşünülen Tekke Barajı Projesi'ne aşağıda belirtilen se-

beplerden dolayı ihtiyaç duyulmakta ve bunun için bir an önce yapılması arzu edilmektedir.

Dörtdivan Ovası'nda yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve uzun olan karasal iklim hüküm sürmekte, yıllık sıcaklık ortalaması 10°C ve yağış ortalaması 550-600 mm. civarında olmaktadır. Bölgenin deniz seviyesinden yüksekliğinin 1150-1200 m olması ve iklim şartları dolayısıyla ile bölgenin mevcut bitki çeşidinin kısıtlanması, bölgede genelde patates ve çeşitli hububat ürünlerinin yetiştirilmesine imkan vermektedir.

Buğday ve arpa yetiştirilmesinde bölgedeki yağış miktarı yeterli olmakla birlikte patates ve diğer çapa bitkileri üreten çiftçilerimizin

Nihat GÖKÇEOĞLU

İnşaat Mühendisi

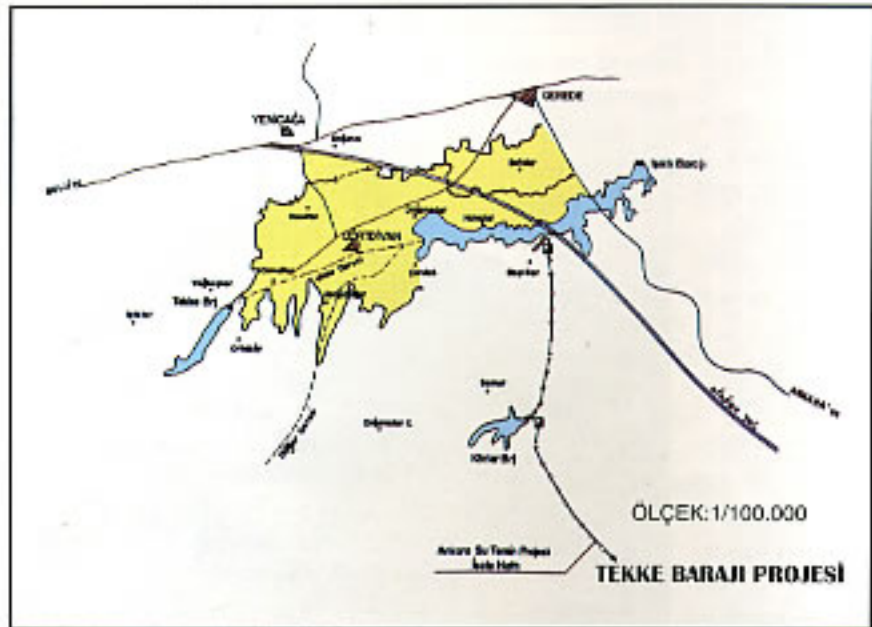
DIVANDER Yönetim Kurulu Üyesi

yaz boyunca ürünlerini ortalama 2 defa sulamaları alınacak üründeki verim ve kaliteyi artıracak ve dolayısıyla daha olumlu sonuçlar alınmasını sağlayacaktır.

Bunun için Dörtdivan'da yapılması planlanan bu projenin, ilçe sulama suyu ihtiyacını çözeceği ve bölgedeki verimi artıracak düşünürsek bu projenin hayata geçirilmesi ve bir an önce başlamasını tüm hemşehrilerimizle birlikte hasretle beklemekteyiz.

TEKKE BARAJI HAKKINDA BİLGİLER

Yağış alanı	: 193.8 km ²
Yıllık ortalama su	: 59.9 milyon m ³
Çekilen su	: 19.8 milyon m ³ /yıl
Regülasyon oranı	: % 33
Tipi	: Zonlu toprak dolgu
Yükselik (Talvegden)	: 55.7 m
Yükselik (Temelden)	: 70.7 m
Toplam gövde hacmi	: 1.7 milyon m ³
Minimum su seviyesi	: 1214.3 m
Normal su seviyesi	: 1240.4 m
Maksimum su seviyesi	: 1244.2 m
Aktif hacim	: 18.9 milyon m ³
Toplam göl hacmi	: 21.2 milyon m ³
Dokusavak tipi	: Karşıdan alışı, serbest
Dokusavak kapasitesi	: 781.1 m ³ /s
Tesis bedeli (1997 yılı birim fiyatı ile)	: 4.75 trilyon TL
Yatırım bedeli (1997 yılı birim fiyatı ile)	: 6.5 trilyon TL

TÜKETİCİ HAKLARINDAKİ GELİŞMELER

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 23 Şubat 1995 tarihinde kabulüyle ve bu Kanun'un uygulanmasından sorumlu Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü'nün Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde kuruluşundan günümüze, ülkemizde de tüketicilerin hakkının korunduğu, uğradıkları hak-sızlıkların giderildiği, mağdurlara yüz tutan "Müşteri Velinimetinizdir" anlayışının yeniden gerçek değerini bulmaya başladığı, bunun yanında her çeşit üretimde kalitenin yükseliş gösterdiği bir ortam oluşmaya başlamıştır.

Bu yazımızda, öncelikle 4077 sayılı Kanun'a adını veren tüketicilerin hakları nelerdir ve bu hakların kullanılabilmesi için nereye, ne zaman ve nasıl başvurmanız gerektiği konularını açıklamaya çalışacağız.

Tüketici Kanunu; tüketicilerin sağlık ve güvenlikleri ile ekonomik menfaatlerini koruyucu, aydınlatıcı, eğitici ve zararlarını tazmin edici hususları düzenleyen bir kanundur.

Tüketici haklarını konu başlıklarıyla kısa kısa açıklamaya çalışalım.

1- Ayıplı mal ve hizmetler :

Ayıplı, defolu, özürlü, kusurlu, eksik mal ve hizmet demek, bir ürünün ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda yer alan, standartlarında tespit edilen evsaf ve özelliklere aykırı olan veya satıcı tarafından vâadedilen nitelik ve nicelikte olmayan, hülâsa tüketicinin ondan beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran, maddî, ekonomik ve hukukî eksiklikler içeren MAL ve HİZMETLER ayıplı kabul edilir.

Satın alınan mal veya hizmetin ayıplı olduğu anlaşıldığında tüketiciler

ne yapmalıdır?

Öncelikle mal teslim aldığı tarihten itibaren 15 gün içerisinde;

1. Ayıplı mal satıcı firmaya geri vererek değiştirilmesini,

2. Ya da ödediği bedelin iadesini,

3. Taksitli alışlarda ayıbın neden olduğu değer kaybının toplam bedelden düşülmesini,

4. Veya ücretsiz tamirini talep edebilir. Tüketicinin bu seçeneklerden birini tercih etme hakkı mevcut olduğu gibi, satıcının da tüketicinin tercih ettiği talebi yerine getirme yükümlülüğü vardır. Satılan malın satış sırasında ayıplı olduğunun bilinmemesi satıcının sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Hatta buradaki zarar ve ziyandan ötürü tüketiciye karşı satıcı, bayi, acenta, imalatçı-üretici veya ithalatçı müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

15 günlük süre, ayıplı gizli olan mal-larda 2 seneye kadar uzar, hatta satıcı malın ayıplı tüketiciden hile ile gizlemiş ise 2 yıllık zaman aşımından bile yararlanamaz.

Ayıplı hizmetlerde de yukarıdaki hükümler geçerlidir.

Böyle bir durumda karşılaşılan tüketicinin yukarıdaki taleplerinden biri, satıcı tarafından yerine getirilmediği takdirde ne yapması gerekir?

Eğer ayıplı malın değeri 1997 yılı itibarıyla, 35 Milyon TL'nin altında ise büyük şehirlerde satıcının bulunduğu yerdeki İlçe Tüketici Hakem Heyetine, bu değer üstündeki ayıplı mal ve hizmetler için ise İl Tüketici Hakem Heyetine başvurmalıdır.

Ayrıca tüketiciler, ayıplı malın değeri (1997 yılı için) 17.200.000 TL'nin üzerinde olan şikayetleri için doğru-

Ekrem YILDIZ (Şef)

DİVANDER Muhasep Üyesi
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Tüketicinin ve Rek. Kor. Müd.

dan Tüketici Mahkemelerine de dava açabilirler.

2 - Taksitli Satışlar

Taksitli Satış: Satış fiyatının birden fazla taksit ile ödendiği ve malın sözleşmenin düzenlendiği anda teslim edildiği satışa denir.

Tüketici, taksitle yapılan satışlarda, isterse toplam borcunu önceden defaten ödeyebilir veya birden fazla taksitte ödeyebilir. Her iki durumda da satıcı, ödenen miktara göre gerekli faiz indirimini yapmakla yükümlüdür.

Satıcı, muacceliyet ihtarı, ancak vadesinde ödenmeyen borcun üzerinden 1 ay geçmesini takip eden hafta içerisinde yaparak kalan tüketici borcunu muaccel yapmış olur.

Ayrıca satıcılar taksitli satışlarda, tüketiciyle yapılan sözleşmenin bir suretini müşteriyeye vermek zorundadır. Bu sözleşmede aşağıdaki bilgiler yazılı olmak zorundadır.

- Mal ve hizmetin peşin satış fiyatı;
- Vadeli toplam satış fiyatı,
- Faiz miktarı (yıllık - aylık oranı) ve gecikme faizi oranı.
- Malın cinsi, ödeme planı ve ön ödeme tutarı.

Tüketiciyle ilgili diğer konularda buluşmak üzere hoşçakalm.

Dörtdivan'da Evlenme Olayı ve Aşamaları

Hazırlayan: Hıdır BOZ
Halk Eğl. ve (A.S.O.) Müd. Yrd.

KIZ BAKMA

Evlenme olayı, geleneksel olarak, yurdumuzun her yerinde olduğu gibi Dörtdivan'da da, oğlan tarafının kız bakmasıyla başlar. Önce akraba çevresi araştırılır. Duruma göre daha sonra, yakından uzağa doğru araştırmalar genişletilerek sürdürülür.

Bu araştırmaya çalışmalar, çoğunlukla oğlanın ailesi tarafından yapılır. Zira gelin adayının, öncelikle oğlanın ana-babası tarafından beğenilmesi esastır. Daha sonra, bir şekilde oğlanın kızı görmesi sağlanarak onun da fikri alınır. Oğlanın kızı beğenmemesi durumunda oğlan ikna edilmeye çalışılır, çoğunlukla da ikna edilir. Çünkü bu yörede, erkeklerin evlenme yaşı çoğunlukla 16-18'dir. Askerliğini yapmış erkekler yaşlı gözle bakılarak kız vermekte isteksiz davranırlar. Bu nedenle evlenme olayı daha çok aileler tarafından yönlendirilir ve bundandır ki ana-babanın tercih ve istekleri daha ağır basar. Yine bunun sonucudur ki Dörtdivan ve yöresinde, tanışıp konuşarak, tamamen kız ve oğlanın kendi istekleri doğrultusunda yapılan evliliklere pek rastlanmaz. Ancak son yıllarda kızların ve erkeklerin düşünce ve tercihlerinin biraz daha dikkate alındığı söylenebilir.

Dörtdivan yöresinde, Türkiye geneline paralel olarak, akraba evliliğine sıkça rastlanılır. Bunda başlıca etken, mirasın bölünmesini önlemek ve birbirlerini daha iyi tanıyan akraba çocuklarının, uyumu, anlaşması ve geçinmesinin daha kolay olacağı düşüncesidir. Bu konuda da son yıllarda bir azalma gözlenirse de Dörtdivan yöresinde akraba evliliği halen devam etmektedir.

Bu araştırmalar sonunda gelin adayı belirlenince, oğlanın annesi, ablası, yengesi ve bir-iki yakın komşu toplanarak, kız evine misafirlğe giderler. Ancak bir şeye özellikle dikkat edilir : "Ağız yoklaması" yapılmadan, kesinlikle kız evine dönür gönderilmez. Çünkü alınabilecek olumsuz bir cevap, oğlanın itibarını sarsacağı ve ikinci bir kız isteme sırasında olumsuz izlenim bırakacağı şeklinde algılanır.

KIZ İSTEME (DÜNÜR GÖNDERME)

Kız evine yapılan bu ilk ziyaretin asıl amacı gizlenir. Sadece misafirlğe gelmiş izlenimi verilmeye çalışılır. Bu arada evin tertip ve düzeni, ailenin durumu, kızın güzelliği ve davranışları, ayrıntılı olarak izlenmeye çalışılır.

Karar olumlu olursa; "Kızınızı çok beğendik. Eğer uygun görürseniz dünür göndereceğiz." şeklinde, yukarıda belirttiğimiz "ağız yoklaması" yapılır. Burada yine çok önemli bir nokta dikkati çeker : Kız annesi, bu konudaki düşüncesi ne olursa olsun, olumlu veya olumsuz bir şey söyleme yetkisine sahip değildir. Sadece, "Allah yazmışsa olur, ne diyelim..." şeklinde bir cevapla topu erkeklere atar. Bu cevap aynı zamanda kız tarafının bu konuya sıcak baktıkları şeklinde yorumlanır.

Alınan bu cevaptan sonra, oğlan tarafı, genellikle cuma veya pazar günleri -uğurlu olduğuna inanıldığı için- akşamı, köy imanı, varsa damat-

ları ve hatırı sayılan üç-beş kişi ile birlikte dünürü giderler. Kız evinin erkekleri tarafından karşılanarak "bu-yur" edilirler. Kahveler içilir, sohbetin uygun bir yerinde, "Allah'ın emri, Peygamber'in kavli ile kızınızı oğlumuz istiyoruz..." cümlesiyle konuya girilir.

"Kız evi, naz evi" deyiminden hareketle, ne kadar da istekli olsalar, yine de ilk seferde "tamam" denmez. "Biz düşünelim, büyüğümüze soralım, danışalım. Eğer Allah yazmışsa olur." şeklinde ifade kullanılarak bir anlamda hem süre istenir, hem de oğlan tarafının bir kez daha gelmesi sağlanmış olur. Kimi zaman bu gidip gelmelerin üçe, dörde, hatta daha fazlaya çıktığı da görülmüştür. Burada kız evinin amacı, ağırdan almaktır. Çünkü bu şekilde kızlarının kıymetinin daha çok olacağı düşüncesi hakimdir.

Bu ziyaretlerin uzatılmasının başka bir amacı da, hem oğlanın daha yakından tanınmasını sağlamak, ailesini çevreden araştırıp soruşturmak ve acele karar vermemektir.

Oğlanın evlendikten sonra Dörtdivan dışına yerleşip yerleşmeyeceği konusu da sıkça soruşturulur hale gelmiştir. Bu tercihin başlıca nedeni yaşam koşulları ve köy hayatının güçlüğüdür.

Bu gelip gitmeler sonunda, kız tarafı, artık niyetini daha açık belli etmeye başlar. Kız tarafından, yalnızca erkeklerden oluşan bir "heyet" oğlan tarafına gider. Bu kez oğlan tarafının ev ve aile yaşantısı, insanlara yaklaşımı, kızlarının rahat edip edemeyeceği gibi konularda fikir edinilmeye çalışılır. Bu ziyaretten üç-beş gün sonra da oğlan tarafı son kez kız tarafına giderek kesin kararlarını öğrenmek ister. Sonunda kız tarafının belirlediği günde gidilerek "şerbet" içilmesi kararlaştırılır.

(Devam edecek)

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ

